

Activiteiten in 2006-2007

INLEIDING

1. THEMATISCHE OVERLEG

Beeldvorming over armoede

Energie

Europa: een seminarie

Huisvesting

Jeugdhulp

Justitie

Onderwijs

Socioprofessionele inschakeling

Vorming

2. VAN OVERLEG NAAR BELEID

2.1. HET TWEEJAARLIJKSE VERSLAG EN ZIJN OPVOLGING

De opvolging zoals voorzien in het Samenwerkingsakkoord

Ontmoetingen met de ministeriële kabinetten

Terugkoppeling

2.2. VOORSTELLEN VOOR DE FEDERALE LEGISLATUUR 2007-2011

2.3. HET RECHT OP WONEN

2.4. DIALOOG MET BETREKKING TOT ONDERWIJS

3. MEDEWERKING AAN DIVERSE INITIATIEVEN

3.1. INITIATIEVEN VAN OVERHEDEN

Interministeriële Conferenties

Nationaal Actieplan sociale insluiting

Staten-Generaal van het Gezin

Permanent Armoedeoverleg

Interbestuurlijk Plattelandsoverleg

3.2. INITIATIEVEN VAN ORGANISATIES

Collectief van verenigingen partners van het Algemeen Verslag over de Armoede

Europese ontmoetingsdag van mensen in armoede

Decenniumdoelstellingen 2007-2017

Armoede In-Zicht

'Cités Mères'

3.3. INTERNATIONALE INITIATIEVEN

Europese Unie

Raad van Europa

Verenigde Naties

- 3.4. STUURGROEPEN EN JURY'S
 - Stuurgroepen
 - Jury's
- 3.5. STUDIEDAGEN EN COLLOQUIA
- 4. ONDERSTEUNING VAN ONDERZOEK
 - 4.1. AGORA- ONDERZOEK
 - Relatie tussen armoede en plaatsing van kinderen
 - Ondervertegenwoordiging van mensen in armoede in databanken
 - 4.2. 'BIND-KRACHT IN ARMOEDE'
 - 4.3. SCHULDEN-INICATOREN
 - 4.4. BEGELEIDINGSCOMITÉ VAN ONDERZOEKSPROJECTEN
- 5. DOCUMENTATIECENTRUM EN WEBSITE
 - 5.1. DOCUMENTATIECENTRUM
 - 5.2. WEBSITE: RUBRIEK 'FEITEN EN CIJFERS'
- 6. EXTERNE COMMUNICATIE
 - 6.1. WEBSITE
 - 6.2. MEDIA
 - 6.3. INDIVIDUELE VRAGEN
- 7. INTERNE WERKING VAN HET STEUNPUNT
 - 7.1. BEHEERSCOMITÉ
 - 7.2. BEGELEIDINGSCOMMISSIE
 - 7.3. CONTACTPERSONEN VAN HET STEUNPUNT
 - 7.4. CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN VOOR RACISMEBESTRIJDING
 - 7.5. TEAM

Inleiding

Het Steunpunt heeft als opdracht het debat en het beleid met betrekking tot armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting in België te voeren, vertrekkende vanuit de ervaringen van diegenen die met deze problematiek worden geconfronteerd. Op die manier levert het Steunpunt een bijdrage aan de strijd tegen deze fenomenen die zelfs in een welvarend land als het onze hardnekkig blijven voortbestaan. Deze wettelijk bepaalde opdracht¹, ligt in het verlengde van het Algemeen Verslag over de Armoede (AVA).²

De dialoog met de actoren in de armoedebestrijding en in het bijzonder met de verenigingen waar armen het woord nemen, staat centraal in de werking van het Steunpunt. De thematische overlegplatforms die het organiseert, vormen de belangrijkste bron voor de opmaak van de tweejaarlijkse verslagen en de beleidsaanbevelingen.

Het Steunpunt neemt ook deel aan verschillende initiatieven van overheden en organisaties. De afgelopen twee jaren werd meer en meer ingezet op internationaal vlak.

In 2006-2007 kreeg de opvolging van de antwoorden van de overheden op de aanbevelingen van het Verslag 2005 een bijzondere aandacht. Zo ontwikkelde zich een noodzakelijke dynamiek: de ervaringen van hen die dagelijks geconfronteerd worden met armoede op persoonlijk of op professioneel vlak, of als militant, werden doorgegeven aan de politiek verantwoordelijken die op hun beurt reacties formuleerden.

Het Steunpunt heeft er de laatste twee jaren ook meer dan vroeger voor geijverd dat de armoedeproblematiek, zoals ervaren door actoren op het terrein, meer aan bod zou komen in wetenschappelijk onderzoek.

Deze nieuwe accenten hebben gezorgd voor een verbreding en een grotere diversiteit aan partners van het Steunpunt. Dit zorgt voor een verrijking van de uitwisselingen en van de resultaten van het werk.

1. Thematische overleg

Het Steunpunt roept niet systematisch een aparte overleggroep in het leven voor alle te onderscheiden domeinen die een impact hebben op armoede. Overleggroepen komen echter niet willekeurig tot stand, maar ontstaan vanuit vragen of vaststellingen van de verenigingen waar armen het woord nemen, het Steunpunt of andere betrokken actoren. De behandelde onderwerpen zijn dan ook niet statisch, zo merkt de lezer aan de variatie in de opeenvolgende tweejaarlijkse verslagen.

De selectie van thema's die voorwerp zullen vormen van diepgaand overleg, worden voorgesteld aan de Begeleidingscommissie.

De overleggroepen van het Steunpunt zijn divers qua intensiteit en frequentie van de bijeenkomsten. Enerzijds wordt rond bepaalde kwesties grondig overleg gepleegd. Dit betekent dat hierover op regelmatige basis vergaderingen worden georganiseerd met de bedoeling tot een diepgaande uitwisseling te komen. Deze overleggroepen blijven vaak gedurende lange tijd actief. Het gaat om thema's die een hoge prioriteit krijgen van de verenigingen waar armen het woord nemen, bijvoorbeeld omdat ze een grote impact hebben of omdat het beleid daar regelmatig nieuwe maatregelen rond uitvaardigt die vragen om permanente evaluatie of waakzaamheid. Andere thema's worden bescheidener opgevolgd en zijn voorwerp van een meer gericht overleg. Ze spelen bijvoorbeeld in op een acute problematiek of vertrekken vanuit concrete vragen of signalen of een welomlijnde doelstelling.

¹ Het Samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het armoedebeleid is te consulteren op de website: <http://www.armoedebestrijding.be/samenwerkingsakkoord.htm> (23-10-2007).

² Het Algemeen Verslag over de Armoede is te consulteren op de website van de Koning Boudewijnstichting : www.kbs-frb.be.

De verenigingen waar armen het woord nemen, hebben een centrale plaats in het overleg: ze worden systematisch uitgenodigd. Private of openbare actoren nemen deel in functie van het betreffende thema.

De rol van het Steunpunt bestaat erin te waken over de samenstelling van de groep, de uitnodigingen te versturen, (discussie)nota's voor te bereiden, de vergadering in goede banen te leiden en de verslagen op te maken. In functie van het tweetalige karakter van het overleg wordt ook vertaling verzekerd.

Het lijstje dat volgt, biedt een kijk op de verschillende overleggroepen die werkzaam waren in de periode 2006-2007. De lezer zal merken dat er geen geijkte formule bestaat voor de overleggroepen en dat ze allemaal hun unieke ontstaan, samenstelling, doelgerichtheid en werking kennen.

Beeldvorming over armoede

De participatieve manier waarop het Algemeen Verslag over de Armoede indertijd tot stand is gekomen, maakte komaf met het beeld van mensen in armoede als passieve begunstigen van sociale maatregelen. Armen werden beschouwd als medeburgers en actieve partners in de armoedebestrijding. Is de kijk op armoede en de voorstelling van mensen in armoede intussen geëvolueerd? Het thema 'beeldvorming' verwijst rechtstreeks naar de rol van de media en meer in het bijzonder naar de rol van de journalisten. Om hierover een gericht debat aan te gaan, heeft het Steunpunt een aantal bilaterale contacten gehad en materiaal verzameld om het thema af te bakenen. In september 2006 werd een eerste ontmoeting georganiseerd tussen mensen die in armoede leven, hun verenigingen, journalisten, iemand uit de reclamewereld... Enkele door het Steunpunt verzamelde voorbeelden van de beeldvorming over armoede in de pers, vormden de basis voor een bijzonder rijk debat. De deelnemers van de bijeenkomst zijn vragende partij voor een vervolg. Het Steunpunt denkt momenteel na over een gepaste formule, bijvoorbeeld in de vorm van enkele workshops.

Energie

De werkgroep 'energie' werd opgestart op vraag van verenigingen die strijden tegen armoede en van milieuorganisaties. Zich bewust van de vele problemen die de liberalisering van de energiemarkt met zich meebrengt in de Vlaamse Gemeenschap, hebben deze verenigingen aangedrongen op dringend overleg op het niveau van heel het land. Het doel van het overleg is echter breder en focust op de ruimere problematiek van de toegankelijkheid van energie. Het is een complexe thematiek. Om de discussies te kunnen aanvatten vanuit een zeker kader en om het overleg te stofferen, heeft het Steunpunt in het begin een nota opgesteld waarin alle (milieu- en sociale) maatregelen over energie werden toegelicht.³ Een eerste ontmoeting vond plaats in juni 2006. Een vijftiental partnerorganisaties uit de verenigingen die strijden tegen armoede en sociale- en milieuorganisaties maken deel uit van het overleg. Gemiddeld woonden een dertigtal deelnemers de (in totaal acht) bijeenkomsten bij. Langzaam kwam een dialoog tot stand tussen actoren op het terrein uit de drie gewesten. De ervaringen en obstakels waar men mee kampte, bleken vaak gelijkaardig en vormden de basis voor het thematische deel over energie in het Verslag 2007.

Europa: een seminarie

Het Steunpunt organiseert naast het themagerichte overleg ook activiteiten die buiten dat klassieke kader vallen. Een voorbeeld van een dergelijk initiatief is het seminarie dat het Steunpunt in het voorjaar van 2007 organiseerde over de rol van Europa in de strijd tegen armoede en het belang van de stem van de verenigingen in Europa. Deze sensibiliserings- en informatiedag kaderde

³ Deze nota met de stand van zaken (op 31 oktober 2007) van de Belgische wetgeving met betrekking tot de sociale maatregelen op het vlak van energie, is terug te vinden op: http://www.armoedebestrijding.be/publications/061030_nota_energie.pdf (23-10-2007).

binnen een campagne met als titel 'Nationale sensibiliseringsacties over sociale bescherming en insluiting', georganiseerd door de Europese denktank Pour la solidarité en gefinancierd door de Europese Commissie. Andere partners van de Campagne zijn de Koning Boudewijnstichting, Solidarités des alternatives wallonnes et bruxelloises en de Nationale Arbeidsraad.

Huisvesting

Het thema 'huisvesting' vertakte zich in twee specifieke overleggroepen. In 2004 werd op vraag van verschillende verenigingen die werken met mensen in armoede een specifiek overleg georganiseerd over het 'permanent verblijf in toeristische zones (campings)'. Op basis van het overleg werd een eerste nota opgesteld. Door omstandigheden werd de werkgroep tijdelijk opgeschort waardoor de nota in 2006 moest worden geactualiseerd. In 2007 volgden enkele overlegmomenten om het hoofdstuk voor het tweejaarlijkse Verslag op punt te stellen. Een ander aspect waarover een gericht overleg werd gepleegd, is het toenemende belang van de rol van gemeente en OCMW in het huisvestingsbeleid. Op vraag van verschillende verenigingen heeft het Steunpunt daarover twee vergaderingen georganiseerd in de periode voor de gemeenteraadsverkiezingen. Op basis van deze twee ontmoetingen werd een nota met aanbevelingen opgesteld. Het Steunpunt stuurde deze nota in 2007 naar de Verenigingen van steden en gemeenten en naar de burgemeesters.⁴

Jeugdhulp

Met de steun van het Steunpunt wordt het Agora-overleg in de Franse Gemeenschap sinds 1998 maandelijks georganiseerd. Ambtenaren van de administratie van de Franse Gemeenschap, beroepskrachten vanuit de 'Aide à la Jeunesse' * (namelijk vanuit de 'Services d'Aide à la Jeunesse' ** (SAJ) en de 'Services de Protection Judiciaire' *** (SPJ)) en twee verenigingen die strijden tegen armoede (LST en ATD) nemen deel. De bedoeling van deze ontmoetingen is het evalueren van het decreet inzake 'Aide à la Jeunesse' om zo plaatsingen wegens armoede te voorkomen. Het werk dat werd verricht over het eerste contact tussen een gezin en de SAJ, werd publiek gemaakt.⁵ Nu behandelt de Agora-groep het eerste contact tussen een gezin en de SPJ. Het Steunpunt heeft in april 2007 een eerste tweetalige vergadering georganiseerd om de ervaringen uit de Agora-werkgroep te delen met verenigingen waar armen het woord nemen uit Vlaanderen en te luisteren naar hoe men in Vlaanderen werkt rond de thematiek.

Justitie

Op voorstel van het kabinet van de minister van Justitie heeft het Steunpunt in 2006 contact genomen met de Hoge Raad voor de Justitie met de bedoeling een dialoog op te zetten tussen de wereld van justitie en de verenigingen waar armen het woord nemen. De Hoge Raad stelde voor om in het kader van de 'dialoog met de burgersamenleving' zelf een aantal bijeenkomsten te organiseren waar de armoedekwestie kan worden besproken. Het Steunpunt heeft intussen aan verschillende verenigingen gevraagd om de thema's door te geven die in een dergelijk overleg aan bod zouden moeten komen.

Onderwijs

Het AVA wees er al op dat de onderwijswereld een plaats blijft waar maatschappelijke uitsluiting wordt gereproduceerd. Deze vaststelling geldt ook vandaag nog. Daarom werd in februari 2005 de overleggroep 'onderwijs' opgericht. Deze werkgroep wil het

⁴ Deze nota vindt u terug via volgende link op de website: <http://www.armoedebestrijding.be/publications/wonengemeentenNL.pdf> (23-10-2007).

* Equivalent van de Bijzondere Jeugdbijstand in Vlaanderen.

** Equivalent van de Comités Bijzondere Jeugdbijstand in Vlaanderen.

*** Equivalent van de Sociale dienst bij de jeugdrechtbank in Vlaanderen.

⁵ Deze nota vindt u terug via volgende link op de website: <http://www.armoedebestrijding.be/publications/wonengemeentenNL.pdf> (23-10-2007).

gevoerde beleid evalueren en nieuwe beleidsvoorstellen doen. Daarbij wordt er getracht om een zo breed mogelijke waaier aan actoren op vlak van onderwijs samen te brengen. Het gaat om verenigingen waar armen het woord nemen, beroepskrachten, deskundigen uit de universitaire wereld en personen vanuit de centra voor leerlingenbegeleiding. Onderwijs mag dan wel een gemeenschapsbevoegdheid zijn, de werkgroep verenigt, op vraag van de deelnemers, zowel Nederlandstalige als Franstalige actoren. Op de vijf bijeenkomsten werd getracht om een zo ruim mogelijk scala aan onderwerpen te behandelen. Concreet spitsten de gesprekken zich toe op de volgende negen thema's: 1. de relatie tussen ouders in armoede en de onderwijswereld; 2. de onderwijskosten; 3. de opleiding en ondersteuning van leerkrachten; 4. de deelname aan het kleuteronderwijs; 5. de participatie in overlegorganen; 6. de inschrijving; 7. de sociale segregatie op de schoolmarkt; 8. de oriëntatie in de schoolloopbaan; 9. het taalbeleid. Het Verslag 2007 brengt verslag uit van de gedachtewisseling over deze thema's.

Socioprofessionele inschakeling

In juni 2006 kwam de overleggroep over socioprofessionele inschakeling voor een eerste keer bijeen. Deze 'nieuwe' overleggroep is een samenvoeging van twee voorgaande overleggroepen: de ene over de OCMW- dienstverlening en -praktijken, de andere over arbeid en tewerkstelling. Tijdens de eerste vergaderingen waren de debatten gericht op de band tussen de socioprofessionele inschakeling enerzijds en de bredere arbeidsmarktcontext en maatschappelijke context waarin kwetsbare werklozen en werknemers functioneren anderzijds. Volgens de deelnemers is aandacht voor deze samenhang onontbeerlijk, wil men eenzijdige en onvolledige analyses vermijden. Daarnaast bleek het aangewezen om dieper in te gaan op de beleidsinstrumenten op het vlak van socioprofessionele inschakeling, in het bijzonder de maatregelen ten behoeve van de meest kwetsbare werkzoekenden. De deelnemers vanuit de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten brachten hier een gewaardeerde bijdrage, ondermeer door middel van een presentatie⁶. Vervolgens werd een debat gevoerd over een maatregel die de laatste jaren vaak als een succesmiddel wordt voorgesteld om 'moeilijk te plaatsen werklozen' in te schakelen op de arbeidsmarkt, namelijk de dienstencheques.

Vorming

Tien jaar na het AVA wijdde het Steunpunt een oriëntatie van zijn Verslag 2005 aan vorming. Tijdens de overlegactiviteiten ter voorbereiding van dit Verslag kwam het belang van vorming immers sterk naar voor. In 2006 werd gestart met een terreinverkenning aan de hand van een beperkte literatuurstudie en bilaterale contacten met bevoorrechte getuigen. Er werd beslist om in eerste instantie een cyclus van gerichte overlegmomenten rond de vorming van beroepskrachten in de gezondheidssector te organiseren. Een twintigtal personen uit de verenigingen waar armen het woord nemen, uit onderwijs- en vormingsinstellingen en uit de gezondheidssector namen deel aan de in totaal drie ontmoetingen. Op verzoek van de deelnemers zou de reflectie op langere termijn verder kunnen worden gezet: de deelnemers vragen al geruime tijd naar een uitwisseling van interessante praktijken.

2. Van overleg naar beleid

De analyses en de aanbevelingen die door de overleggroepen worden geformuleerd, vinden op verschillende wijze hun weg naar de politieke verantwoordelijken.

⁶ De bijdrage van FOREM is te raadplegen via volgende link op de website: <http://www.armoedebestrijding.be/activiteitenisp.htm> (23-10-2007).

2.1. Het tweejaarlijkse Verslag en zijn opvolging

De opvolging zoals voorzien in het Samenwerkingsakkoord

In het Samenwerkingsakkoord waarmee het Steunpunt is opgericht, wordt niet alleen de opdracht van het Steunpunt bepaald, maar is er ook voorzien in een opvolging van de beleidsvoorstellen door de politieke verantwoordelijken. Er is een procedure uitgewerkt waarbij het tweejaarlijkse Verslag via de Interministeriële Conferentie Integratie in de Samenleving wordt “overhandigd aan de federale Regering en aan de Regeringen van de gemeenschappen en gewesten, die zich ertoe verbinden het aan hun Raden, Parlementen of Vergaderingen te bezorgen.”. Alle regeringen hebben er zich in het Samenwerkingsakkoord toe verbonden om een debat te voeren over de inhoud van het Verslag en van de adviezen.

Besprekingen zijn gebeurd door⁷:

- Nationale Arbeidsraad en Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (advies);
- Commissie voor de Volksgezondheid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (gedachtewisseling);
- Adviescomité voor de maatschappelijke emancipatie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (gedachtewisseling);
- Vlaamse Onderwijsraad (advies);
- Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (reactie met voorstellen en bedenkingen);
- Commission de l’Action sociale et de la Santé van het Waals Parlement (gedachtewisseling);
- Comité d’Avis pour l’Égalité des chances entre hommes et femmes van het Waals Parlement (gedachtewisseling);
- Union des Villes et des Communes de Wallonie (reactie met voorstellen en bedenkingen);
- Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (advies);
- Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (reactie met voorstellen en bedenkingen);
- Commissies Sociale zaken, Cultuur en Onderwijs van de Duitstalige Gemeenschap (gedachtewisseling).

Daarnaast was het Verslag ook het onderwerp van een aantal parlementaire vragen.

Ontmoetingen met de ministeriële kabinetten

Om de opvolging van het Verslag 2005 zo effectief en interessant mogelijk te maken, werden ontmoetingen georganiseerd tussen de kabinetten van de bevoegde ministers, de minister die Maatschappelijke Integratie coördineert en de Interministeriële Conferentie over deze materie voorziet, en tot slot het Steunpunt en zijn partners.

Het Steunpunt maakte een nota op basis van zijn verslagen van deze bijeenkomsten en van de schriftelijke antwoorden van kabinetten. De nota werd op 13 december 2006 voorgesteld aan de Interministeriële Conferentie. Daarna kregen de kabinetten de gelegenheid hun bijdrage eventueel te vervolledigen of te actualiseren. Tenslotte werd de nota voorgelegd aan de Begeleidingscommissie van het Steunpunt en gepubliceerd op de website.⁸

Er zijn geen ontmoetingen geweest met de kabinetten van de ministers van de Duitstalige Gemeenschap, aangezien de Duitstalige versie van het Verslag meerdere maanden na de Nederlandstalige en Franstalige versie is verschenen.

Dit proces (met in totaal 32 bijeenkomsten) heeft een grote investering gevegd van zowel de partners van het Steunpunt, de kabinetten, als van het Steunpunt zelf, en heeft geduurd van januari 2006 tot midden 2007.

⁷ Een overzicht van de opvolging van het Verslag 2005 is terug te vinden op volgende link op de website: <http://www.armoedebestrijding.be/opvolging2005.htm> (23-10-2007).

⁸ Een overzicht van de opvolging van het Verslag 2005 is terug te vinden via volgende link op de website: http://www.armoedebestrijding.be/publications/070720_opvolging_rapport_2005_kabinetten.pdf (23-10-2007).

Het ging om de kabinetten van de volgende ministers:

Van de Federale Regering:

- de Eerste minister;
- de minister van Justitie;
- de minister van Begroting en Consumentenzaken;
- de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid;
- de minister van Financiën en Institutionele Hervormingen;
- de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid;
- de minister van Ambtenarenzaken, Maatschappelijke Integratie, Gelijke kansenbeleid en Grootstedenbeleid;
- de minister van Werk en Informatisering van de Staat;
- de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie;
- de staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging;
- de staatssecretaris voor het Gezin en Personen met een handicap.

Van de Vlaamse Regering:

- de minister-president van de Vlaamse Regering;
- de minister van Werk, Onderwijs en Vorming;
- de minister van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening;
- de minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel;
- de minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen;
- de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- de minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur;
- de minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

Van de Regering van de Franse Gemeenschap:

- de minister-president van de Franse Gemeenschap, bevoegd voor Onderwijs;
- de minister van Gezondheid, Kinderen en Jeugdbijstand;
- de minister van Cultuur, Media en Jeugd.

Van de Waalse Regering:

- de minister van Huisvesting, Transport en Ontwikkeling;
- de minister van Vorming;
- de minister van Economie, Tewerkstelling, Buitenlandse Handel en Patrimonium.

Van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:

- de minister-president van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering;
- de minister van Tewerkstelling, Economie, Wetenschappelijk Onderzoek, Brandbestrijding en Dringende medische hulp (eveneens functie in de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie);
- de staatssecretaris voor Huisvesting en Stedenbouw (eveneens functie in Franse Gemeenschapscommissie);
- de staatssecretaris voor Ambtenarenzaken, Gelijkekansenbeleid en de Haven van Brussel (eveneens functie in Vlaamse Gemeenschapscommissie);
- de staatssecretaris voor Openbare Nethed, Monumenten en Landschappen (eveneens functie in Franse Gemeenschapscommissie).

Het is de eerste keer dat de antwoorden van politieke verantwoordelijken op het tweejaarlijkse Verslag op een dergelijke manier zijn verzameld en beschikbaar zijn gesteld. Het document dient op zijn beurt als input voor de huidige besprekingen in de verschillende overleggroepen van het Steunpunt. Op die manier heeft de nota de ambitie om tegelijk een resultaat te zijn van een dynamisch dialoogproces én er een nieuwe inbreng aan te geven.

Voor volgende thema's zet de dialoog tussen de ministeriële kabinetten, het Steunpunt en zijn partners zich voort:

- Gezondheid

De kabinetten van de federale ministers verantwoordelijk voor respectievelijk Gezondheid en Maatschappelijke Integratie stemden in om regelmatig de patiëntenverenigingen en de verenigingen die strijden tegen armoede te ontmoeten. Hun administraties zijn ook bij dit overleg betrokken. Zo wordt de voortgang verzekerd bij wijziging van legislatuur. Een vijftiental verenigingen neemt deel aan het overleg. Er waren drie ontmoetingen in 2006-2007.

- Recht op cultuur

Na een eerste contact met het kabinet van de minister van Cultuur in de Franse Gemeenschap, hebben drie ontmoetingen plaatsgevonden. Een eerste ging over de toegang tot cultuur in het algemeen, de twee andere over de 'éducation permanente'. Aan de twee laatste namen zowel de administratie als afgevaardigden van de 'Conseil Supérieur de l'éducation permanente' (Hoge Raad voor permanente educatie) deel.

- Nieuwe wetgeving rond huurwaarborg

Naar aanleiding van het voorstel in het tweejaarlijkse Verslag 2005 tot de oprichting van een federaal huurwaarborgfonds nodigde het kabinet van de minister van Begroting en Consumentenzaken het Steunpunt en zijn partners uit voor een voorstelling en feedback rond de nieuwe wetgeving betreffende de huurwaarborg. In totaal werden daarover twee ontmoetingen georganiseerd. De organisaties op het terrein volgen, in samenwerking met het Steunpunt, deze nieuwe wetgeving van nabij op en voorzien in een evaluatie.

2.2. Voorstellen voor de federale legislatuur 2007-2011

In de nota 'Focus 2011' geeft het Steunpunt een overzicht van de voorstellen aan de Federale Regering voor de nieuwe legislatuur. Voor de opmaak van deze nota werd vertrokken vanuit de aanbevelingen van het Verslag 2005. Hij werd verstuurd naar de democratische partijen opdat ze er rekening mee zouden houden bij het ontwerpen van hun programma's.

Een memorandum is opgemaakt ten aanzien van degenen die het regeerakkoord voorbereiden en onderhandelen. Dit memorandum werd ook verstuurd naar de voorzitters van alle democratische partijen.⁹

2.3. Het recht op wonen

Na het verschijnen van het Verslag 2005 heeft de overleggroep 'wonen' het Steunpunt gevraagd een initiatief te nemen rond de gemeentelijke bevoegdheden op vlak van wonen. De overleggroep heeft zich gedurende enkele maanden gebogen over de mogelijkheden en kansen waarover de gemeentelijke overheden beschikken om een bijdrage te leveren aan het woonbeleid. Het

⁹ 'Focus 2011' is terug te vinden op volgende link op de website: http://www.armoedebestrijding.be/publications/Focus2011_NL.pdf (23-10-2007). Het memorandum op volgende link: http://www.armoedebestrijding.be/publications/memorandum_verkiezingen_2007.pdf (23-10-2007).

resultaat van dit overleg is te vinden in de nota 'Het recht op wonen in het kader van de gemeentelijke bevoegdheden'. Na de gemeenteraadsverkiezingen is deze verstuurd naar de burgemeesters van alle gemeenten.¹⁰

2.4. Dialoog met betrekking tot onderwijs

Naar aanleiding van de berichtgeving dat de minister van Maatschappelijke Integratie aan de Federale Regering zou voorstellen om de leerplicht te verlagen van zes naar vijf jaar, ontving het Steunpunt signalen van ongerustheid uit verschillende hoeken, voornamelijk van organisaties die strijden tegen armoede. Daarop werd beslist een nota op te stellen en aan de minister over te maken.¹¹ Een kopie werd bezorgd aan de gemeenschapsministers verantwoordelijk voor onderwijs. De Vlaamse onderwijsminister verzocht het Steunpunt vervolgens om advies uit te brengen in het kader van zijn nota, gericht aan de Vlaamse Regering, met maatregelen om de participatie aan het kleuteronderwijs te stimuleren. In juni 2006 is dit advies, gebaseerd op reacties van tal van partners en op het Verslag 2005, verstuurd.

Ook in het kader van de Lokale Overlegplatforms van het Nederlandstalige Basis- en Secundair onderwijs in Brussel werd overleg gepleegd. Het Steunpunt nam samen met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding deel aan de gesprekstafels en verleende zijn expertise en medewerking aan de opmaak van een charter. Het charter steunt op drie pijlers: de communicatie verbeteren tussen ouders in armoede en scholen, meer aandacht voor financiële drempels, de school uitbouwen tot onderdeel van het sociale netwerk.

3. Medewerking aan diverse initiatieven

3.1. Initiatieven van overheden

Interministeriële Conferenties

Het Steunpunt neemt deel aan de bijeenkomsten van de Interministeriële Conferentie (IMC) 'Integratie in de samenleving', meer bepaald aan het luik 'Sociale insluiting'. Het is via dit IMC dat het tweejaarlijkse Verslag overhandigd wordt aan zowel de Federale Regering als aan de regeringen van de gewesten en de gemeenschappen. In 2006 en 2007 werden vijf bijeenkomsten georganiseerd. Verder is het Steunpunt ook betrokken bij twee werkgroepen die voortvloeien uit de Interministeriële Conferentie 'Stedelijk beleid en huisvesting'.

Nationaal Actieplan sociale insluiting

Het Steunpunt is aanwezig op de vergaderingen van de groep 'Acties', georganiseerd door de Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, voor de opvolging van het Nationaal Actieplan (NAP) sociale insluiting.¹² Het Steunpunt draagt bij aan de gedachtewisseling op basis van zijn tweejaarlijkse verslagen Het neemt ook deel aan de werkgroep 'Indicatoren', voorzeten door de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid. Deze groep heeft zich in 2006-2007 onder meer gebogen over de aanbevelingen van het project 'Onderzoek – actie – vorming: een andere benadering van armoede-indicatoren'.¹³ Zo gaf de FOD Sociale Zekerheid onder andere de opdracht aan het Centrum voor Sociaal Beleid en het Observatoire du Crédit et de l'Endettement voor verder onderzoek rond de mogelijkheden tot ontwikkeling van indicatoren over schulden.

¹⁰ Deze nota vindt u terug op volgende link op de website: <http://www.armoedebestrijding.be/publications/wonengemeentenNL.pdf> (23-10-2007).

¹¹ Deze nota kan u terugvinden op volgende link op de website: http://www.armoedebestrijding.be/publications/nota_leerplichtleeftijd_060522.pdf (23-10-2007).

¹² Het NAP is te consulteren via volgende link op de website: <http://www.mi-is.be/themes/poverty/NAP/content/Nationaal%20Actieplan%202006-2008%20NL.pdf> (23-10-2007).

¹³ De publicatie waarin het project 'Onderzoek-actie-vorming: een andere benadering van armoede-indicatoren' wordt besproken, kan u vinden via volgende link op de website: <http://www.armoedebestrijding.be/publicatiessteunpuntindicatoren.htm> (23-10-2007).

Staten-Generaal van het Gezin

Het regeerakkoord van de Federale Regering van juli 2003 schreef de organisatie van een Staten-Generaal van het Gezin voor. Aan de Staatssecretaris voor het Gezin en Personen met een handicap werd gevraagd om deze groots opgezette raadpleging te leiden. Dit overlegproces bracht leden van verenigingen, onderzoekers, personeel van de administratie, politieke verantwoordelijken... samen. Het Steunpunt nam deel aan de vergaderingen en schreef samen met het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding de bijdrage 'Gezin en armoede' in de uitgave 'Families in beweging',¹⁴ een initiatief van de Staten-Generaal.

Permanent Armoedeoverleg

Het Steunpunt neemt deel aan zowel het horizontale als het verticale luik van het Permanent Armoedeoverleg van de Vlaamse overheid. Het horizontale overleg zorgt voor de uitvoering, coördinatie en opvolging van het Vlaams actieplan Armoedebestrijding.¹⁵ Het bestaat uit het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, de aandachtsambtenaren van de verschillende Vlaamse departementen en een aantal experts. Het verticale luik is het overleg dat binnen elk beleidsdomein met de vertegenwoordigers van de verenigingen wordt gevoerd. Samen met deze vertegenwoordigers en de aandachtsambtenaren kunnen ook derden, zoals het Steunpunt, aan het overleg deelnemen. Momenteel neemt het Steunpunt deel aan de werkgroep 'Werk en sociale economie' en de werkgroep 'Wonen'.

Interbestuurlijk Plattelandsoverleg

Op vraag van de Vlaamse minister-president neemt het Steunpunt deel aan de kerngroep en enkele themagroepen van het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg. Er wordt gezocht naar oplossingen voor knelpunten en naar nieuwe impulsen en ontwikkelingsperspectieven voor het platteland. Gemeenten, provincies en Vlaanderen werken hiervoor samen met experts.

3.2. Initiatieven van organisaties

Collectief van verenigingen partners van het Algemeen Verslag over de Armoede

Het Steunpunt verzorgt het secretariaat voor de maandelijkse bijeenkomsten van het Collectief. Het Collectief verenigt de verenigingen die aan de oorsprong stonden van het Algemeen Verslag over de Armoede. Later sloten ook andere verenigingen aan. Het doel van de bijeenkomsten is dat de verenigingen komen tot een overkoepelende visie van waaruit het overleg tussen de verenigingen en de overheden kan vertrekken. De dialoogmethode die de verenigingen tijdens de uitwerking van het AVA hebben ontwikkeld, blijft het Collectief tot op vandaag als voorbeeld naar voor schuiven.

Europese ontmoetingsdag van mensen in armoede

Het Steunpunt neemt deel aan de werkgroep van de Belgische delegatie die zich voorbereidt op de jaarlijkse Europese ontmoetingsdag voor mensen in armoede. Het betreft een initiatief van het voorzitterschap van de Europese Unie, de Europese Commissie en het European Anti-Poverty Network (EAPN).¹⁶

¹⁴ De Boe F. & De Witte, J. (2007). Gezin en armoede, pp. 246-251, in: Bulckens, R., Mortelmans, D. et. al. *Families in beweging. Een gezinsbeleid op maat?* Brussel: Luc Pire Uitgeverij. Dit artikel is te consulteren via volgende link op de website: http://www.armoedebestrijding.be/publications/families_deboe_dewitte.pdf (23-10-2007).

¹⁵ Het Vlaams actieplan Armoedebestrijding kan u terugvinden via volgende link op de website: <http://www.wvc.vlaanderen.be/armoede/vap.htm> (23-10-2007).

¹⁶ Meer informatie over de Europese ontmoetingsdag is terug te vinden via volgende link op de website van EAPN: http://www.eapn.org/code/en/event_detail.asp?pk_id_content=2620 (23-10-2007).

Deze campagne werd gelanceerd door negen verenigingen uit Vlaanderen en Brussel. Het objectief is om, in analogie met de 'Millenniumdoelstellingen'¹⁸, het ruime publiek en de verschillende overheden te sensibiliseren en te stimuleren zodat in de volgende tien jaar de armoede drastisch wordt ingeperkt. Het Steunpunt heeft een bijdrage geleverd voor de ronde tafels over gezondheid, onderwijs, arbeid en inkomen, huisvesting.

Armoede In-Zicht

Het Steunpunt neemt deel aan de stuurgroep van het project 'Armoede In-Zicht', een gezamenlijk project van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en Welzijnszorg. Het project wil middenveldorganisaties, onderwijsinstellingen, overheidsinstellingen... ondersteunen wanneer ze rond armoede willen werken, en dit door vormingspakketten aan te bieden over armoede.¹⁹

'Cités Mères'

Het culturele centrum en het OCMW van Sambreville willen een analyse maken van de moeilijkheden waarmee de moeders van de gezinnen in de sociale wijken van Sambreville geconfronteerd worden. Daarvoor riepen ze de hulp van het Steunpunt in. In ruime zin is de bedoeling van het project om een klankbord te geven aan de moeders uit deze sociale woonwijken, hun onderlinge dialoog te bevorderen en een inventaris op te stellen van de noodzakelijke voorwaarden voor hun ontplooiing en de ontplooiing van hun gezin.

3.3. Internationale initiatieven

Europese Unie

Het Steunpunt heeft deelgenomen aan de 'Peer Review: Social Inclusion Forum' in Dublin. Vertrekkende vanuit het concrete voorbeeld van Ierland werd een reflexie gehouden over hoe 'stakeholders' kunnen worden betrokken bij de opmaak van het Nationaal actieplan sociale insluiting.

Raad van Europa

De adjunct-coördinatrice van het Steunpunt is aangeduid als afgevaardigde voor België in het 'Committee of Experts on empowerment of people experiencing extreme poverty' van de Raad van Europa.²⁰

¹⁷ Op volgende web site vindt u meer informatie over deze campagne: <http://www.geefarmoedegeenkans.be/decenniumdoelen.php> (23-10-2007).

¹⁸ Bij de start van het nieuwe millennium werd in New York een Algemene Vergadering van de Verenigde Naties gehouden. Alle lidstaten van de VN bekrachtigden daar de Millennium Verklaring. Deze verklaring is opgebouwd rond 8 doelstellingen om ondermeer armoede en honger te bestrijden.

¹⁹ Armoede In-Zicht heeft een zeer informatieve website: <http://www.armoede-in-zicht.be>.

²⁰ Het mandaat van het Comité is terug te vinden via volgende link: [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Del/Dec\(2007\)995/6.1&Language=lanEnglish&Ver=annexe3&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Del/Dec(2007)995/6.1&Language=lanEnglish&Ver=annexe3&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864) (23-10-2007).

Het Steunpunt heeft deelgenomen aan het expertenseminarie 'Extreme Poverty and Human rights', georganiseerd door de onafhankelijke expert van de Verenigde Naties in dit domein, Dhr. Arjun Sengupta, en met de steun van het bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten.²¹

Het Steunpunt heeft zijn steun verleend aan de opmaak van rapporten die België dient te bezorgen in het kader van haar engagementen tegenover de VN:

- Het heeft een ontwerp van bijdrage geleverd voor de ontwerprichtlijnen 'Extreme armoede en rechten van de mens: de rechten van de armen' van de Raad van de Rechten van de Mens (Verenigde Naties), door te antwoorden op de vragenlijst van het Hoog-Commissariaat voor de Mensenrechten;
- Het heeft ook deelgenomen aan de bijeenkomst over de opvolging van het derde Belgische rapport betreffende het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale, en culturele rechten.

3.4. Stuurgroepen en jury's

Stuurgroepen

- Jaarlijks begeleidingscomité Flora vzw 'Flora's benadering van Networking en Jobcoaching'²² in het kader van hun programmatie in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF);
- Begeleidingscomité 'ervaringsdeskundigen' van de POD Maatschappelijke Integratie;
- Werkgroep 'Ongelijkheid in gezondheid' van de Koning Boudewijnstichting²³;
- Werkgroep Campagne 2007 'Wij tekenen voor de toekomst' van Welzijnszorg²⁴.

Jury's

- Selectiecomité van projecten die de toegang van kwetsbare personen tot de arbeidsmarkt verhogen, gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds (ESF). De POD Maatschappelijke Integratie lanceert in dit kader jaarlijks een oproep aan alle Belgische OCMW's om projecten in te dienen;
- Jury 'Ondersteuning van initiatieven voor armoedebestrijding' van de Koning Boudewijnstichting;
- Adviescommissie projecten kansenbeleid van de provincie Limburg;
- Jury e-Gov Awards, georganiseerd door de bevoegde overheden inzake e-government;
- Jury 0110: een fonds dat wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting;
- Jury 'Dorpsnetwerken voor zorg in een rurale omgeving'.

3.5. Studiedagen en colloquia

De medewerkers van het Steunpunt hebben op verschillende studiedagen en colloquia een inbreng gedaan:

- 12 januari 2006: bijdrage aan de opleidingscyclus 'Armoede en participatie', georganiseerd door de Universiteit Gent en de BMLK (Beweging van mensen met laag inkomen en kinderen, Gent);

²¹ Voor de bijdrage van het Steunpunt: zie volgende link op de website: http://www.armoedebestrijding.be/publications/UN_Expert_Seminar_Poverty_Human_Rights_2007.pdf (23-10-2007).

²² Meer informatie over het project 'jobcoaching' is terug te vinden via volgende link op de website van Flora: <http://www.florainfo.be/nl/floranl.php?tri=proj1> (23-10-2007).

²³ Op de website van de Koning Boudewijnstichting vindt u hierover meer informatie: <http://www.kbs-frb.be>.

²⁴ Meer info op de website van Welzijnszorg: www.welzijnszorg.be/campagnesite/ (23-10-2007).

- 3 februari 2006: uiteenzetting tijdens het colloquium 'L'accessibilité en santé mentale', georganiseerd door het 'Institut wallon pour la santé mentale', Charleroi;
- 14 februari 2006: bijdrage aan het vak 'droit de l'aide sociale', ULG;
- 6 maart 2006: voorstelling van het twejaarlijkse Verslag 'Armoede uitbannen' tijdens een ontmoetingsdag met een delegatie van Marokkaanse parlementariërs georganiseerd door het Parlement van de Franse Gemeenschap, Brussel;
- 18 maart 2006 : bijdrage aan het debat 'Armoede heeft (g)een kleur. Fragmenten van een debat', georganiseerd door Vice Versa, een organisatie van Broederlijk Delen, Mechelen;
- 21 maart 2006: bijdrage aan de studiedag 'Pauvreté, conditions de vie, pièges à l'emploi et travail social', opleidingscyclus voor maatschappelijke werkers, georganiseerd door het Centre interdisciplinaire en Travail Social de l'ISSHA in Bergen;
- 20 april 2006: voorstelling van het Steunpunt en van het Tweejaarlijkse verslag 'Armoede Uitbannen' in het Gezondheidsobservatorium, Henegouwen;
- 25 april 2006: voorstelling van de werking van het Steunpunt aan ervaringsdeskundigen van de POD Maatschappelijke Integratie, Brussel;
- 25 april 2006: voorstelling van het twejaarlijkse Verslag 'Armoede Uitbannen', georganiseerd door ATD Brugge;
- 18 mei 2006: voorstelling van het twejaarlijkse Verslag 'Armoede Uitbannen' op de vergadering van de 'Coordination Précarités – Santé Mentale' van de 'Ligue bruxelloise Francophone pour la santé mentale';
- 19 mei 2006: deelname aan rondetafel, georganiseerd door het magazine L'Observatoire, over de toekomstige sociale en gezondheidskwesties, Namen;
- 30 mei 2006: bijdrage in het kader van de provinciale studiedag 'Als je voor een Eurocent geboren bent', Roeselare;
- 8 september 2006: Inleiding op het verkiezingsdebat 'Lokaal Welzijnsbeleid in Aalst', georganiseerd door Steunpunt Welzijn, Aalst;
- 24 oktober 2006: bijdrage aan de Volksuniversiteit van de Beweging ATD Vierde Wereld / ATD Quart Monde, getiteld 'L'énergie: l'électricité et le gaz... Quels changements en 2007?', Brussel;
- 21 november 2006: bijdrage aan 'Verdoken armoede in Overijse', in het kader van het lokaal sociaal beleidsplan, Overijse;
- 8 december 2006: bijdrage aan de studiedag 'Het recht toegankelijker maken. Beginselen en middelen', georganiseerd door het Platform 'Recht voor iedereen', Brussel;
- 11 januari 2007: postgraduaat 'Armoede en participatie', georganiseerd door Universiteit Gent en BMLIK, Gent;
- 23-24 februari 2007: bijdrage aan het expertenseminarie 'Extreme Poverty and Human Rights', georganiseerd door de Mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties, Genève;
- 1 maart 2007: panel '30 jaar OCMW's', georganiseerd door de POD Maatschappelijke Integratie en de minister van Maatschappelijke Integratie, Brussel;
- 1 maart 2007: bijdrage aan de cyclus over 'Armoede en toegankelijkheid van de gezondheidszorg' van de leesgroep Vierde Wereld van de Steungroep ATD-Vierde Wereld, Kortrijk;
- 22 maart 2007: bijdrage aan een cursus getiteld 'Criminologie des populations marginalisées' aan de Université Catholique de Louvain (UCL);
- 30 april 2007: bijdrage in de vorm van workshop op de studiedag 'Bewust stemmen' georganiseerd door het Sociaal Agogisch departement Hogeschool Gent, Gent;
- 15 mei 2007: bijdrage aan de vormingsdag voor magistraten 'Armoede en sociale uitsluiting', georganiseerd door de Hoge Raad voor Justitie, Brussel;
- 21 mei 2007: bijdrage in het kader van de meerjarenplanning 2009-2014 van Samenlevingsopbouw Vlaanderen, Brussel;
- 13 juni 2007: deelname aan 2 panelgesprekken op de studiedag 'Indicatoren rond schulden en armoede', georganiseerd door de FOD Sociale Zekerheid, Brussel;
- 11 september 2007: bijdrage tijdens een conferentie in het kader van de 'Week tegen de uitsluiting', georganiseerd door de schepen van Solidariteit en Sociale zaken' in Seneffe;

- 7 november 2007: bijdrage 'Armoede en sociale uitsluiting. Meting van het fenomeen en evaluatie van de overheidspolitiek van armoedebestrijding en promotie van sociale cohesie' in het kader van een ervaringsuitwisseling tussen Wallonië en Québec, Namen;
- 28 november 2007: deelname aan het seminarie 'La politique belge et européenne en matière d'inclusion et de protection sociales', georganiseerd door de Nationale Arbeidsraad in het kader van de nationale sensibiliserings- en informatiecampaagne op het vlak van sociale insluiting en sociale bescherming.

4. Ondersteuning van onderzoek

4.1. AGORA-onderzoek

Het Steunpunt heeft in 2005 twee onderzoeksaanvragen ingediend bij de POD Wetenschapsbeleid in het kader van het AGORA-onderzoeksprogramma. Dit onderzoeksprogramma heeft als doel databanken in België toegankelijker te maken en meer te benutten. Beide aanvragen werden goedgekeurd, en de twee onderzoeksprojecten gingen van start in de herfst van 2006. Analoog aan de methode die het Steunpunt gebruikt bij zijn verschillende overleginitiatieven, gebeurt de ontwikkeling van het project zoveel mogelijk in overleg met de verschillende betrokken actoren: armenverenigingen, administraties en instellingen, en wetenschappers. Het Steunpunt staat bij beide onderzoeksprojecten in voor de organisatie van:

- het begeleidingscomité: inhoudelijke opvolging van het onderzoeksproject, met vertegenwoordigers van de onderzoeksploeg, verenigingen, administraties en wetenschapsinstellingen (vier bijeenkomsten);
- het technische comité: opvolging van de technische uitwerking van het onderzoek, met vertegenwoordigers van de onderzoeksploeg en administraties (tien bijeenkomsten);
- de overleggroep: ad hoc bijeenkomsten in functie van uitwisseling over een concrete onderzoeksvraag, met vertegenwoordigers van de onderzoeksploeg, verenigingen, administraties en wetenschapsinstellingen (twee bijeenkomsten).

Relatie tussen armoede en plaatsing van kinderen

De onderzoeksploeg van de Universiteit Gent en de Université Catholique de Louvain zal een procedure uitwerken om een koppeling te kunnen maken tussen de lijsten van kinderen en jongeren die geconfronteerd worden met een maatregel in het kader van de Bijzondere Jeugdbijstand enerzijds, en socio-economische informatie over hun gezinnen (via de Kruispuntbank) anderzijds. De bedoeling is om op die manier na te gaan of kinderen en jongeren uit arme gezinnen meer geconfronteerd worden met dergelijke maatregelen. Met dit project zou ook de basis gelegd moeten worden voor longitudinaal onderzoek, waarbij de socio-economische situatie van deze kinderen en jongeren op volwassen leeftijd wordt nagegaan. Het project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met het Steunpunt en de diensten Bijzondere Jeugdbijstand van de drie gemeenschappen.²⁵

Ondervertegenwoordiging van mensen in armoede in databanken

Voornamelijk bij enquêtes die gebaseerd zijn op steekproeftrekking, bestaat de kans dat mensen in armoede ondervertegenwoordigd zijn. Belangrijke redenen daarvoor zijn dat een deel van hen niet opgenomen is de administratieve databanken (waaruit de steekproef wordt getrokken), dat de interviewers er niet in slagen mensen in armoede te contacteren (wegens verhuizing,

²⁵ <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=AG/II/136> (23-10-2007).

taalproblemen...) of dat mensen in armoede impliciet of expliciet weigeren aan de enquête deel te nemen (wantrouwen, tijdsgebrek...). In vele statistieken wordt bijgevolg geen of te weinig rekening gehouden met mensen in armoede. Het onderzoeksproject wordt uitgevoerd door het Hoger Instituut voor de Arbeid en heeft betrekking op het EU-SILC-instrument ('Statistics on Income and Living Conditions'). EU-SILC werd in België gelanceerd in 2003 en vervangt het ECHP (European Community Household Panel), een bevraging die werd georganiseerd van 1994 tot 2002. Het probleem is dat bepaalde groepen mensen in armoede niet worden bereikt en bijgevolg niet bevestigd worden via het EU-SILC-instrument. De doelstelling van het AGORA-onderzoeksproject is dan ook om een beter zicht te krijgen op de armoedeproblematiek door de bestaande EU-SILC-bevraging aan te vullen met complementair onderzoek en bijkomend onderzoeksmateriaal, en zo informatie te verkrijgen over de groepen die er niet of ondervertegenwoordigd in zijn. Het project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met het Steunpunt en de FOD Economie.²⁶

4.2. 'Bind-Kracht in armoede'

Het project 'Bind-Kracht in armoede' had als doel het materiaal van twee onderzoeksters, Tine Van Regenmortel (Hoger Instituut Voor de Arbeid) en Kristel Driessens (Karel De Grote Hogeschool), samen te brengen in één publicatie bestemd voor maatschappelijke werkers. De auteurs wilden hiermee de kwaliteit van de hulpverlening aan mensen in armoede verbeteren.²⁷

Op vraag van de onderzoeksters heeft het Steunpunt een overleggroep georganiseerd bestaande uit hulpverleners en academici. Het was de bedoeling om na te gaan in welke mate het materiaal in het boek toegankelijk en bruikbaar was voor Franstalige hulpverleners, en om het aan te vullen met relevante voorbeelden uit hun beroepservaring. Deze groep is driemaal samgekomen in 2006.

4.3. Schulden-indicatoren

De FOD Sociale Zekerheid gaf opdracht aan het Centrum voor Sociaal Beleid en het Observatoire du Crédit et de l'Endettement om de mogelijkheden te onderzoeken tot ontwikkeling van indicatoren over schulden. Op vraag van het Steunpunt heeft de FOD Sociale Zekerheid ook twee bijeenkomsten georganiseerd waarop de (voorlopige) onderzoeksresultaten zijn voorgesteld aan een aantal actoren die ook hebben deelgenomen aan het project 'Onderzoek – actie - vorming: een andere benadering van armoede-indicatoren'.

4.4. Begeleidingscomité van onderzoeksprojecten

Het Steunpunt maakt deel uit van het begeleidingscomité van verschillende onderzoeksprojecten:

- Naar een proactieve benadering van onderbescherming in verband met leefloon en sociale hulp (beëindigd in maart 2006);
- Sociale economie en liberalisering van de diensten: het geval van de buurt- en nabijheidsdiensten;
- TAHIB: aanpak van ongelijkheid in gezondheid in België;
- Armoede bij personen van vreemde origine in België (beëindigd in oktober 2007);
- INCLUSIM: het verhogen van de effectiviteit en efficiëntie van sociale inclusiestrategieën.

²⁶ <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=AG/II/135> (23-10-2007).

²⁷ Zie volgende link: <http://www.lannoo.com/content/lannoo/wbni/listview/1/index.jsp?titelcode=12576> (23-10-2007).

5. Documentatiecentrum en website

5.1. Documentatiecentrum

Het Steunpunt heeft een documentatiecentrum dat beschikt over een drieduizendtal boeken, rapporten, brochures en verslagen. De documenten zijn van de hand van zowel wetenschapsinstellingen als van verenigingen als administraties. Het overzicht van publicaties samengesteld naar aanleiding van het tienjarige bestaan van het Algemeen Verslag over de Armoede is nog steeds te raadplegen op de website van het Steunpunt.²⁸

Alle publicaties kan u via een elektronische catalogus opzoeken, maar enkel ter plaatse raadplegen. In mei 2006 is het documentatiecentrum eveneens gestart met de uitbouw van een digitale bibliotheek, waarbij de elektronische versie van documenten wordt bewaard (en eveneens gemakkelijk kan teruggevonden worden via dezelfde catalogus).

Het documentatiecentrum kan u elke werkdag bezoeken van 13u30 tot 16u30 na telefonische afspraak op 02/212 31 66.

5.2. Website: rubriek 'feiten en cijfers'

De website www.armoedebestrijding.be heeft een specifieke rubriek over cijfermateriaal in verband met armoede en sociale uitsluiting. Informatie uit verschillende bronnen is er samengebracht: Nationale Actieplan Sociale Insluiting (NAPincl), FOD Economie (Afdeling Statistiek), Eurostat, Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique, Administratie planning en statistiek (Vlaamse overheid), Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (Brussels Hoofdstedelijk Gewest), Onderzoeksgroep Armoede, sociale uitsluiting en de stad (OASes – Universiteit Antwerpen).

De rubriek is opgebouwd op basis van enkele vaak gestelde vragen over armoede en sociale uitsluiting in België. De vragen worden onmiddellijk gevolgd door een beknopt antwoord. Dit antwoord wordt vervolgens uitvoerig toegelicht:

- Hoeveel mensen leven in België in armoede?
- Neemt de inkomensongelijkheid tussen arm en rijk toe in België?
- Op welke plaats staat België in de lijst van rijkste landen van de wereld?
- Hoeveel bedragen de minimumuitkeringen en het minimumloon?
- Hoeveel personen in België hebben te kampen met schuldoverlast?
- Hoeveel bedraagt het leefloon en hoeveel mensen moeten ermee rondkomen?
- Hoeveel werklozen telt ons land?
- Biedt tewerkstelling voldoende bescherming tegen armoede?
- Hoeveel sociale woningen zijn er in België en hoeveel mensen staan op een wachtlijst?
- Hoeveel procent van de bevolking leeft in een niet-kwalitatieve woning?
- Hoeveel dak- en thuislozen zijn er in België?
- Van hoeveel mensen is de energie geheel of gedeeltelijk afgesloten?
- Is er meer armoede in de stad dan op het platteland?
- Hebben mensen die in armoede leven een slechtere gezondheid?
- Hebben laaggeschoolden een hoger risico om in armoede te belanden?
- Hoeveel mensen in België zijn laaggeletterd?
- Hoeveel mensen doen beroep op voedselbedeling?
- Is er werkelijk een digitale kloof?

²⁸ Voor de bibliografische lijsten: zie volgende link op de website: http://www.armoedebestrijding.be/inventaris_10jaarAVA.htm (23-10-2007).

De rubriek is samen met de rubriek betreffende het tweejaarlijkse Verslag de meest bezochte van de website.

6. Externe communicatie

Het Steunpunt gebruikt verschillende kanalen om over zijn activiteiten te communiceren.

6.1. Website

In de eerste plaats is er de website (www.armoedebestrijding.be). Via deze site wordt een schat aan informatie in de drie landstalen toegankelijk voor het brede publiek. Aangezien de website als visitekaartje van het Steunpunt fungeert, gaat er veel aandacht naar een regelmatige update. Ieder jaar trekt de site meer bezoekers. In 2006 werd de website maar liefst 144.570 keer geconsulteerd. Dat betekent een stijging van meer dan 50.000 ten opzichte van het jaar ervoor. Vooral het tweejaarlijkse Verslag en de rubriek 'feiten en cijfers' kennen veel bijval. Wat dat laatste betreft, besteden we veel zorg aan precieze en actuele informatie. Maar ook de andere onderdelen van de site kunnen rekenen op een regelmatige actualisatie: de bibliografische lijsten, de jaarlijkse activiteitenkalender in het kader van de Werelddag van verzet tegen armoede, de publicaties...

6.2. Media

Regelmatig verschijnt het Steunpunt in verschillende media, bijvoorbeeld naar aanleiding van het verschijnen van het tweejaarlijkse Verslag. De medewerkers van het Steunpunt schrijven soms ook zelf artikels die bekendheid geven aan (delen van) het Verslag en gaan in op vragen voor deelname aan nieuws- of duidingprogramma's.

Artikels²⁹

- De Boe, F. (2007). Le lien entre Agora et d'autres démarches de dialogue, in : *Agora : un dialogue permanent entre les associations ATD Quart Monde, LST et l'administration. Le premier contact entre une famille et un service d'aide à la jeunesse*. Actes de la journée d'études du 17 octobre 2005, p. 45-48.
- De Boe, F., Ruyters, C., Van Hootegem, H. (2007). Une autre approche des indicateurs de pauvreté en Belgique: La "recherche-action-formation", in : Laffut, M. & Roy, M.R. (éds). *Pauvreté et exclusion sociale. Partage d'expériences entre Wallonie et Québec*, Brussel: De Boeck & IWEPS, p. 192-218.
- De Witte, J. & De Boe F. (2007). Gezin en armoede, in: Bulckens, R., Mortelmans, D. et. al. *Families in beweging. Een gezinsbeleid op maat?* Brussel: Luc Pire Uitgeverij, p. 246-251.
- Devillé, E. (2006). L'évaluation de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale, *Journal du droit des jeunes*, nr. 44, april 2006, p. 9-15.
- Devillé, E., Martin, T. (2006). Abolir la pauvreté: pour une politique émancipatrice. In : *Politique : Revue de débats*, april 2006, (44): p. 58-63.
- Devillé, E., Martin, T., Termote, H. (2006). Armoede Uitbannen : voor een emancipatie beleid, *De Gids op maatschappelijk gebied*, 10 december 2006: p. 58-63.
- Devillé, E., Schmitz, P. (2006). L'évaluation de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale, *L'année sociale 2005*, p. 257-269.
- Martin, T. (2006). Santé et pauvreté : quelle(s) prévention(s) ? *Hainaut Prévention Info*, Augustus 2006, (5): p. 1.

²⁹ De meeste van deze artikels is te consulteren op de website van het Steunpunt: <http://www.armoedebestrijding.be/publicatiessteunpuntartikels.htm> (23-10-2007).

- Nicaise I., De Boe, F. (2007). *Combating poverty as a human rights issue in Belgium*. Contribution to the Expert Seminar 'Extreme Poverty and Human Rights', United Nations, Geneva, 23-24 February 2007.
- Termote, H., Arbeid, een kwetsbaar goed in de strijd tegen armoede, In: *Over.Werk Tijdschrift van het Steunpunt WAV*, 4/2006, p. 163-180.
- Van Hootehem, H., De Muylder, R., Vereecken F., et al. (2006). Another approach to poverty indicators in Belgium, in: Godinot Xavier, Wodon Quentin (ed.), *Participatory approaches to attacking extreme poverty. Case studies led by the International Movement ATD Fourth World*, World Bank working paper No. 77, The World Bank, april 2006: p. 107-115.

6.3. Individuele vragen

De medewerkers van het Steunpunt worden geregeld geconsulteerd voor individuele vragen of advies. In de mate van het mogelijke verwijst het Steunpunt door naar bevoegde instanties. Het behandelen van individuele dossiers behoort namelijk niet tot de opdrachten van het Steunpunt.

7. Interne werking van het Steunpunt

7.1. Beheerscomité

Het Steunpunt wordt beheerd door een Beheerscomité met een drievoudige rol: de uitvoering van het Samenwerkingsakkoord bewaken, de personeelsbehoeften bepalen en het ontwerp van budget uitwerken. Het kwam vier keer samen in 2006 en acht keer in 2007.

Samenstelling op 15/11/2007:

Voorzitter: Ides Nicaise ; Ondervoorzitter: Muriel Rabau

Clotilde Nyssens, Magda De Meyer (leden voorgedragen door de Federale Staat), Gerda Van der Plas, Paul Vaernewijck, Herwig Hermans (leden voorgedragen door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest); Benoit Parmentier, Alain Jacobeus (leden voorgedragen door het Waalse Gewest in overleg met de Franse Gemeenschap); Luc Notredame, Bernard Horenbeek (leden voorgedragen door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in overleg met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, onder wie één Nederlandstalige en één Franstalige); Helmut Maraite (lid voorgedragen door de Duitstalige Gemeenschap).

7.2. Begeleidingscommissie

Om de inhoud en de werkzaamheden van het Steunpunt op te volgen en de methodologie te bewaken, is een Begeleidingscommissie opgericht onder voorzitterschap van de minister van Maatschappelijke Integratie. De Begeleidingscommissie kwam in 2006 vier keer samen en in 2007 zes keer.

Samenstelling op 15/11/2007:

Voorzitter: de minister van Maatschappelijke Integratie, Christian Dupont in 2006-2007

Mesfin Fitwi, Paul Palsterman, Sonia Kohnmergen (sociale partners); Ivan Dechamps, Ignace Leus (vertegenwoordigers van de ziekteverzekeringsinstellingen); Diane Moras, Ludo Horemans, Paul Trigalet, Marc Otjacques, Régis Demuylder (verenigingen waar armen het woord nemen); Robert Van Der Meeren, Etienne Allard, Jef Lambrecht (Verenigingen van steden en gemeenten/ OCMW).

De leden van het Beheerscomité zijn eveneens lid van de Begeleidingscommissie.

7.3. Contactpersonen van het Steunpunt

Conform de bepalingen van het Samenwerkingsakkoord werkt het Steunpunt op permanente manier samen met de bevoegde administraties van de gewesten, de gemeenschappen en de federale Staat. Naast de bilaterale contacten zijn er drie bijeenkomsten georganiseerd in 2006 en drie in 2007.

De contactpersonen zijn:

Carine Jansen (Waals Gewest/DIIS); Joëlle Demiddeleer (Franse Gemeenschap), David Van Vooren (Vlaamse Gemeenschap/Gewest); Pascal Sarlette (Duitstalige Gemeenschap); Annette Perdaens, Truus Roesems (Brussel/ Observatorium voor Gezondheid en welzijn), Sophie Molinghen, Josee Goris (POD Maatschappelijke Integratie).

7.4. Centrum voor gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding

Het Steunpunt maakt deel uit van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, een autonome openbare dienst. De adjunct-coördinatrice neemt deel aan de vergaderingen van de Raad van Beheer van het Centrum, aan de directiestaf en aan de strategische beleidsstaf. Het personeel wordt uitgenodigd op de inhoudelijke staf en de algemene vergaderingen. Het Steunpunt levert jaarlijks een bijdrage aan het jaarverslag van het Centrum. Wanneer er voor bepaalde thema's inhoudelijke raakvlakken zijn, zorgt dit voor uitwisseling tussen het Centrum en het Steunpunt. Dat was bijvoorbeeld het geval voor huisvesting.

7.5. Team

Het team bestond in 2006-2007 uit twaalf personen, 9,7 equivalent voltijds werkend. Het team is tweetalig. Bij het organiseren van de thematische overleggroepen wordt steeds in 'tandem' (een teamlid met Frans én een teamlid met Nederlands als moedertaal) gewerkt. Wekelijkse teamvergaderingen zorgen voor een vlotte werking, uitwisseling tussen collega's en inhoudelijke verdieping, dit door voorrang te geven aan een transversale benadering.

In de periode 2006-2007 namen medewerkers van het Steunpunt deel aan volgende vormen en opleidingen: taalopleidingen, een vorming over het verband tussen mentale gezondheid en armoede, een opleiding over de Europese instellingen, een vorming over vergadertechnieken, een opleiding in verband met websites, een informaticavorming, een reeks over het contact met de media, een vorming voor het schrijven van rapporten.

Medewerkers: Ghislaine Adriaensens, Ann Clé, Jordane de Changy, Emmanuelle Devillé, Thierry Martin, Geert Schuermans, Henk Termote, Henk Van Hootegeem

Secretariaat: Virginie Lekeu

Documentatiecentrum: Véronique Lahbib, Griet Woedstadt

Vertaling: Véronique Lahbib

Website: Griet Woedstadt

Coördinatie: Françoise De Boe